

СУЧАСНА НАУКА ТА ОСВІТА: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ
ІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

20 – 21 березня 2023 року
м. Полтава,
Україна

Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
Директорат науки та інновацій Міністерства освіти і науки України (Україна)
Інститут модернізації змісту освіти (Україна)
Інститут професійно-технічної освіти НАПН України (Україна)
Луцький національний технічний університет (Україна)
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка (Україна)
Глухівський національний педагогічний
університет імені Олександра Довженка (Україна)
Хмельницький національний університет (Україна)
Київський національний університет культури і мистецтв (Україна)
Наукова рада Національної академії наук України з проблеми «Фізико-хімічна
механіка матеріалів» (Україна)
Український державний університет імені Михайла Драгоманова (Україна)
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (Україна)
Громадська організація «Науково-дослідний центр
Незалежна експертиза» (Україна)
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Республіка Грузія)
Жешувський політехнічний університет імені І. Лукашевича (Республіка Польща)
Західнопоморський технологічний університет в Щецині, (Республіка Польща)
Політехніка Морська в Щецині (Республіка Польща)
Краківська Академія імені Анджея Фрича Моджевського (Республіка Польща)
Лодзький університет (Республіка Польща)
Університет імені Адама Міцкевича в Познані (Республіка Польща)
Жешувський університет (Республіка Польща)
Університет Барселони (Королівство Іспанія)
Університет менеджменту безпеки у Кошицях (Словацька Республіка)
Центр якості товарів та захисту споживачів
Економічного університету - Варна (Республіка Болгарія)
Коледж політехніки Іглава (Чеська Республіка)

**СУЧАСНА НАУКА ТА ОСВІТА: СТАН, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ
МАТЕРІАЛИ ІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(20-21 березня 2023 р., м. Полтава)**

**м. Полтава
Україна
2023**

<i>ЛПІІЧ Любов, ХІЛУХА Оксана, КУШНІР Мирослава, ВОЛИНЕЦЬ Ірина</i> ЕКО-ІННОВАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	738
<i>ПРУС Людмила</i> УТИЛІЗАЦІЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ, ЩО ПЕРЕХОДЯТЬ У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ, ЯКІ НЕ РЕАЛІЗОВАНІ В УСТАНОВЛЕНОМУ ПОРЯДКУ ТА (АБО) НЕ ПРИДАТНІ ДЛЯ ЕКСПЛУАТАЦІЇ	740
<i>МИХАЛЬЧИШИНА Лариса</i> ЦИРКУЛЯРНА ЕКОНОМІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПРОВАДЖЕННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО РЕСУРСОСПОЖИВАННЯ	743
<i>ОВЧИННИКОВА Вікторія, ПІНЧУК В'ячеслав</i> СТАНОВЛЕННЯ ПРОЦЕСУ РОБОТИЗАЦІЇ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	744
<i>ОХРИМЕНКО Оксана, КАПЛУН Олександр</i> СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	747
<i>ПАСІЧНИК Юрій</i> ОКРЕМІ НАПРЯМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	750
<i>ПОЛІНКЕВИЧ Оксана</i> ЧИННИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ	753
<i>ПОЛІЩУК Вадим</i> ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ДОСЯГНЕННЯ ПРИНЦИПІВ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ	755
<i>РАДЧЕНКО Оксана, ТУЛУШ Леонід</i> ПІДХОДИ ДО ФІНАНСУВАННЯ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЛЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	757
<i>СВІРСЬКИЙ Володимир, КОНЮК Роман</i> РОЛЬ «ЗЕЛЕНИХ» ОБЛІГАЦІЙ У ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	759
<i>СТЕПАСЮК Людмила</i> ЗНАЧЕННЯ ЗЕРНОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ	762
<i>ТЯЖКОРОБ Ірина, ЄДНОРАЛЮК Анастасія</i> РОЛЬ КОНСАЛТИНГУ У ФІНАНСОВІЙ ЕКОСИСТЕМІ	764
<i>ФАЙЧУК Олександр, КОСТЮК Вікторія, ФАЙЧУК Ольга</i> ПЕРСПЕКТИВИ ФІНАНСУВАННЯ ВУГЛЕЦЕВОГО АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	767
<i>YAKUMCHUK Alina, GABRIELA Karas,</i> GREEN ECONOMICS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT	770

Циркулярні системи харчування годують більше людей з меншою кількістю землі. Вони пропагують здорову, різноманітну та рослинну дієту та усувають втрати їжі та відходи шляхом перерозподілу надлишків їжі. Якість ґрунту також захищається шляхом переходу на екологічно чисті методи сільського господарства, а харчові побічні продукти використовуються для створення біодобрив та інших корисних продуктів.

Досягнення цілей сталого розвитку можливо завдяки переходу до циркулярної економіки, яка спрямована на відновлення та раціональне споживання ресурсів. На відміну від традиційної моделі економічного розвитку, циркулярна модель є найбільш вдалим способом збереження ресурсів і матеріалів, оскільки в її основі лежить не тільки ефективна утилізація відходів, а й глобальні екологічні принципи, які включають вторинну переробку сировини і зменшення використання ресурсів. Циркулярна економіка є стратегією економічного розвитку з відповідними правовими та економічними інструментами, а її впровадження базується на інноваціях. Впровадження циркулярної економіки накладе позитивний відбиток на компанії, споживачів та суспільство, так як її метою є підвищення якості життя населення без понад нормованого використання відходів і природних ресурсів [2, с. 45].

Враховуючи європейський вектор розвитку України, необхідна імплементація принципів циркулярної економіки, зокрема, і в аграрному секторі, що потребує переорієнтації агробізнесу в напрямі екологізації виробництва й розвитку розумного землеробства [3]. Держава повинна свою політику щодо розвитку циркулярної економіки оформити в самостійну стратегію, мета якої – забезпечити сталий розвиток шляхом оптимізації використання ресурсного потенціалу й інноваційних бізнес-моделей за умови системної державної підтримки і регулювання.

Список використаних джерел:

1. Дерій Ж., Бутенко Н., Зосименко Т. Впровадження концепції циркулярної економіки: проблеми та перспективи. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 1(25). С. 54-62.
2. Циркулярна економіка як новий спосіб господарювання в умовах цифрової трансформації. Колективна монографія. За науковою ред. к.е.н., доц. Татомир І.Л., к.е.н., доц. Квасній Л.Г. Трускавець: ПОСВІТ, 2021. 124 с.
3. Кучер А.В., Кучер Л.Ю., Пашенко Ю.В. Циркулярна економіка в системі сталого розвитку аграрного сектора в умовах євроінтеграції. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-24>.

ОВЧИННИКОВА Вікторія

д-рка екон. наук, професорка,

Український державний університет залізничного транспорту,

Харків, Україна

ПНЧУК В'ячеслав

здобувач освіти,

Український державний університет залізничного транспорту,

Харків, Україна

СТАНОВЛЕННЯ ПРОЦЕСУ РОБОТИЗАЦІЇ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Анотація. В умовах кардинальної трансформації макро- та мікросередовищ функціонування українських підприємств, а також зрушення мега трендів світової економіки особливого значення, в процесі забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних суб'єктів господарювання, набуває роботизація виробництва. А тому дослідження особливостей становлення процесу роботизації актуалізується сьогодні. Проведені дослідження дозволили встановити проблеми реалізації процесу роботизації, його характеристики, а також дійти висновку, щодо необхідності формування принципово нового підходу відносно управління процесом роботизації.

Ключові слова: підприємство, роботизація, управління, реалізація процесу, інноваційний розвиток, інтелектуалізація.

FORMATION OF THE ROBOTIZATION PROCESS AT DOMESTIC ENTERPRISES

Abstract. In the conditions of a radical transformation of the macro- and micro-environments of the functioning of Ukrainian enterprises, as the shift in the mega trends of the world economy, in the process of ensuring the competitiveness of domestic economic entities, production robotics acquires special importance. The study of the peculiarities of the process of robotization is actualized today. The conducted research made it possible to establish the problems of implementing the robotization process, its characteristics, and also made it possible to come to a conclusion about the need to form a fundamentally new approach to the management of the robotization process.

Key words: enterprise, robotics, management, process implementation, innovative development, intellectualization.

Світ не стоїть на місці, він змінюється. Вже не один рік панують такі мега тренди як інтеграція, інформатизація, інтелектуалізація, екологізація. Інтерес до роботизації також неухильно зростає, адже панування науково-технічного прогресу, розгортання процесу глобалізації та загострення конкуренції на ринку вимагають переходу вітчизняного виробництва на новий темп, забезпечуючи високу якість продукції відповідно до світових стандартів. Це стає можливим завдяки активізації інноваційної діяльності та роботизації виробництва.

Саме тому ми все частіше спостерігаємо активне використання роботів у різних галузях промисловості – автомобілебудуванні, металургії, електроніці, виробництві хімічних продуктів, фармацевтичній та харчовій галузях (рис. 1).

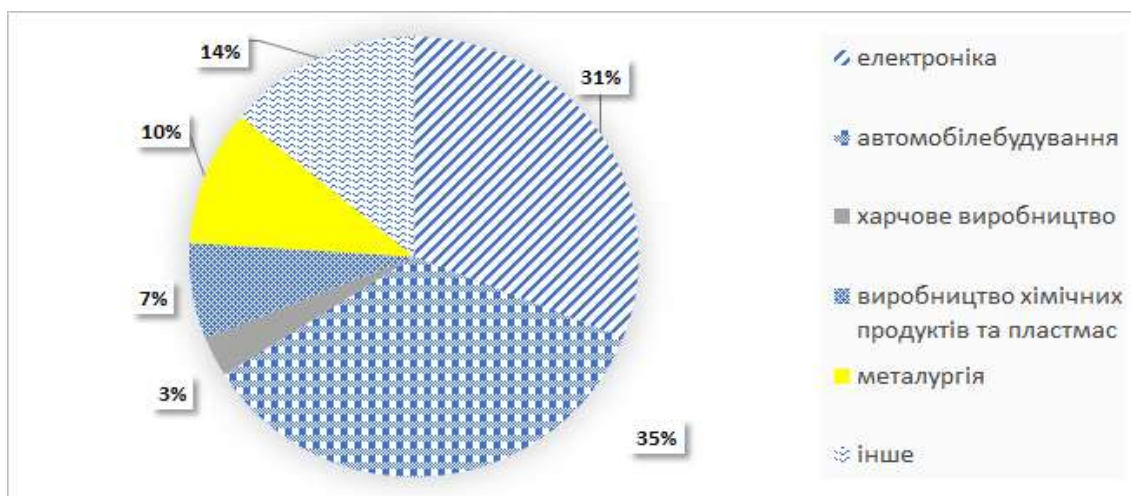

Рис. 1. Структура встановлених в 2020 році промислових роботів, % [1]

Щодо розвитку процесу роботизації в Україні, то для цього в державі є всі передумови: науковий потенціал, технології, масова комп'ютеризація, ресурсно-сировинний потенціал. Однак, не зважаючи на зазначене, в останні роки на вітчизняних підприємствах спостерігається суттєва криза в інноваційній сфері. Яскравим свідченням цьому є значення Глобального інноваційного індексу (GII) України за 2020 - 2022 роки (табл. 1).

Таблиця 1

Значення Глобального інноваційного індексу (GII) України за 2020 - 2022 роки [2]

Роки	Значення індексу GII	Innovation inputs	Innovation outputs
2020	45	71	37
2021	49	76	37
2022	57	75	48

За всіма головними показниками інноваційного розвитку сьогодні Україна поступається не лише світовим лідерам, але й європейським країнам [2]. В результаті маємо вітчизняний ринок промислової робототехніки, що переважно представлений закордонними виробниками.

Крім того вітчизняні підприємства не квапляться впроваджувати робототехніку у власне виробництво. Адже, маючи потужний потенціал робототехніка окрім переваг несе в собі виклики та загрози, що обумовлено неготовністю вітчизняних підприємств до якісного сприйняття та активного впровадження такого роду інноваційних заходів, а це в свою чергу потребує відповідних управлінських дій організаційно-економічного та соціального характеру. Саме тому дослідження особливостей становлення процесу роботизації на вітчизняних промислових підприємств є актуальними та своєчасними.

Дослідження наукових здобутків у сферах інтелектуалізації та роботизації виробничої діяльності [3 - 7] дозволили дійти висновку, що основними проблемами, які стоять на шляху активного впровадження робототехніки, є:

- 1) відсутність законодавства, що регулює процес роботизації підприємств, відсутність єдиних понять робототехніка, роботизація виробничо-економічної діяльності;
- 2) нестача коштів для фінансування процесу роботизації вітчизняних підприємств з високим вхідним порогом за ресурсами та тривалим терміном окупності. Зазначене відбувається, в першу чергу, через відсутність коштів безпосередньо у підприємств, небажанню кредиторів надавати позики під інноваційну діяльність із високими ризиками;
- 3) феномен опору процесу роботизації через дві причини. По-перше, це страх людини перед усім новим, особливо у перехідні та кризові моменти, у моменти присутності соціально-психологічної нестабільності населення. У такі моменти використання нового сприймається як загроза поточній рівновазі. По-друге, інвестори з острахом відносяться до інвестування процесу роботизації особливо в умах нестабільного зовнішнього середовища, що сьогодні панує в державі;
- 4) відсутність спеціалізованих кадрів з відповідною кваліфікацією. Якісне виконання процесу роботизації вимагає певної підготовки та навичок, що досягається наявним досвідом. З огляду на новизну процесу роботизації на вітчизняному ринку існує дефіцит у кадрах як на рівні управління підприємств, так і на рівні країни;
- 5) застарілість більшості організаційних структур вітчизняних підприємств;
- 6) незначний внесок уряду та керівництва підприємств у розвиток людського потенціалу та відповідно наявна нестача мотивованих лідерів процесу роботизації.

Частину цих проблем можна подолати створенням спеціальних підрозділів, відповідальних за роботизацію підприємств. Варто зазначити, що незалежно від обраної інноваційної стратегії, управління процесом роботизації підприємства залізничного транспорту має низку характеристик:

- управління процесом роботизації підприємства на відміну традиційного управління характеризується високою нестабільністю і мінливістю всіх елементів системи управління, що супроводжується подоланням опору змінам;
- високий рівень ризику та невизначеності процесу роботизації потребують постійного здійснення контролю та координації;
- отримання реальних результатів від роботизації підприємства може займати тривалий період часу, що негативно позначиться на результативності процесу роботизації при використанні витратного підходу;
- процес роботизації передбачає не лише основний процес впровадження роботизованих технологій, але й формування системи чинників та умов, необхідні його успішного здійснення. Умовою інтенсивного розвитку інноваційного потенціалу є соціально-економічна адаптація підприємства та його суб'єктів до необхідності розробки та використання обґрунтованих інноваційних рішень;
- у процесі управління роботизацією потрібна інтеграція різних видів менеджменту;
- процес роботизації характеризується як власними параметрами та показниками, так й показниками, що характеризують підвищення економічної, технічної, організаційної та

соціальної ефективності підприємства;

- управління процесом роботизації має бути орієнтованим переважно на активний випереджальний тип управління;
- специфічними інструментами управління характерними для процесу роботизації є прийоми проектного менеджменту, інноваційного маркетингу, процесного менеджменту та ін.;
- управління процесом роботизації на підприємстві має комплексний різноплановий характер, а також є багаторівневим.

Отже, для забезпечення якісної реалізації процесу роботизації потрібний сучасний принципово новий підхід щодо його управління, який би передбачав наявність цілісної системи управління самим процесом, а також відносинами, що відбуваються під час його реалізації.

Список використаних джерел:

1. Digital 2020 : global digital overview. datareportal.com. URL : <https://datareportal.com/reports/digital-2020-global-digital-overview>.
2. Ключові висновки Глобального інноваційного індексу 2022 року. URL: <https://ukrpatent.org/uk/news/main/wipo-global-innovation-index-2022-conclusions-30092022>.
3. Дикань В. Л. Стратегічні пріоритети розвитку економіки України в умовах зміни світових центрів економічної та політичної влади. *Вісник економіки транспорту і промисловості*, 2013. № 41. С. 11-16.
4. Дикань В. Л., Токмакова І. В., Овчиннікова В. О., Корінь М. В., Толстова А. В. Основи бізнесу : навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 290 с.
5. Назаренко І.Л. Управління потенціалом підприємств інтелектуального бізнесу. Актуальні проблеми та напрями розвитку потенціалу соціально-економічних систем в умовах конкуренції: монографія / за заг. ред. Л.Л. Калініченко. Харків: ФОП Панов А.М., 2017. С. 105-117.
6. Обруч Г. В. Збалансований розвиток підприємств залізничного транспорту в умовах цифровізації економіки: монографія. Харків: УкрДУЗТ, 2020. 402 с.
7. Овчиннікова В. О., Панкратов С. В. Діджиталізація процесу інноваційної діяльності залізничного транспорту. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*, 2019. № 4 (2). С. 25-29.

ОХРИМЕНКО Оксана

д-рка екон. наук, професорка

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського

Київ, Україна

КАПЛУН Олександр

здобувач вищої освіти,

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського

Київ, Україна

СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Анотація. Розкрито тенденції розвитку соціально-відповідальних інвестицій в окремих країнах. Зазначено, що зростання обсягів соціально-відповідальних інвестицій позитивно впливає на досягнення цілей сталого розвитку та позитивні зміни в суспільстві. Визначено роль інновацій у процесах інвестування на принципах сталого розвитку.

Ключові слова: сталий розвиток, соціально-відповідальні інвестиції, інновації, принципи відповідального інвестування.